

Slepebåten «Rjukan»

Dampskipstrafikken på Tinnsjø fra 1864 ble en revolusjon for dem som bodde i grendene nord for Tinnoset. Nå fikk innbyggerne i Tinn og Hovin ta del i den moderne tid. De lange og tunge turene med kløvhest eller pram opp og ned Tinnsjøen var over. Folk fikk spare både krefter og tid på denne kommunikasjonsrevolusjonen.

En av båtene fikk navnet «Rjukan». Båten ble bygd for «Interessentskabet for Dampskibsfart paa Tinnsjø» ved Akers mekaniske Værksted i Kristiania i 1864. De første eierne gav båten navnet «D/S Rjukan». Opprinnelig skal fartøyet ha hatt en enkel høytrykksdampmaskin med yteevne på 35 hestekrefter. Det dreide seg om en lang, smal lokomobilkjel som ble fyrt med ved som ble lagt inn via ei dør i fronten. Båten gikk opprinnelig med passasjer- og godstrafikk på Tinnsjøen. I 1887 var man utsatt for et uhell. D/S Rjukan kom for nær Tinnfossen, (?) hvor den ble tatt av strømmen og ble borte. En av mannskapet skal i forskrekkelse ha kastet seg over bord og druknet. De øvrige ble med på den ville ferden gjennom fossen, og de viste seg å klart seg noenlunde bra da fartøyet strandet mot elvebredden nedenfor. D/S Rjukan ble ikke mer skadd etter denne hendelsen enn at man valgte å trekke den opp til Tinnsjøen igjen. Det samme året fartøyet måtte tåle en voldsom ferd gjennom Tinnfoss, gjorde generalforsamlinga av «Interessenterne i Foreningen til Tinelvens Drift» - en fellesfløtningsforening som opererte i det Østfjelske vassdraget, sitt tredje og endelige vedtak om at virksomheten skulle fusjoneres med Skiensvassdragets Fellesfløtningsforening. Etter denne organisatoriske fusjonen, i 1889, kjøpte Skiensvassdragets Fellesfløtningsforening D/S Rjukan for å ha en slepebåt Tinnsjøen. Det viste seg imidlertid at maskinen var i veikeste laget. Vinteren 1906-1907, antakelig kort tid etter at dette fotografiet ble tatt, ble derfor D/S Rjukan trukket på land ved Mårvik i nordenden av Tinnsjøen, hvor maskinen ble demontert og erstattet av en ny, som kunne yte 65 hestekrefter. Samtidig ble noen av de gamle spantene og deler av platekledningen skiftet ut. Den tidligere åpne båten fikk dekk og et noe høyere skrog enn tidligere. Båten ble satt i drift igjen 15. mai 1907. Ombygginga kostet om lag 16 000 kroner, noe som var et betydelig beløp tidlig på 1900-tallet. Ombygginga var imidlertid vellykket. «Baaten er nu en utmerket baat for sit øiemed», heter det i rapporten om fløtinga i Tinnvassdraget i 1907. To år seinere, i 1909, gikk Fellesfløtningsforeningen med på å la båten skifte navn til «D/S Maar» etter at Norsk Transportaktieselskap hadde bedt om å få bruke Rjukan-navnet på sitt fartøyt på Tinnsjø.

I 1950-åra ble mange av de dampdrevne slepebåtene til Skiensvassdragets Fellesfløtningsforening ombygd til dieseldrift. Organisasjonen prioriterte imidlertid ikke å gjøre en slik investering i gamle «Maar». I 1957 kontraherte Skiensvassdragets Fellesfløtningsforening en ny slepebåt for bruk på denne innsjøen. Den nye «M/S Maar» ble sjøsatt 24. mai 1957. Dermed ble dampbåten som hadde gått med passasjerer og gods på Tinnsjøen fra 1864 borte.

Se ellers boka «Dampskipsbryggene ved Tinnsjø.» Utarbeidet av Bygdemellom i samarbeid med Sigurdsrud Grannelag i 2014. Tekst: Ragnar Dybdal.

Slepebåten «D/S Rjukan» fotografert på Tinnsjøen i 1910. Foto: NIA.

Det kunne være folksomt på bryggene langs Tinnsjøen. Her fra Fagerstrand hotell ved Mæl. Foto: NIA.